Hukuk Bölümü 2009/43 E. , 2009/280 K.

- 4857 SAYILI İŞ KANUNU UYARINCA VERILEN IDARI PARA CEZASINA KARŞI AÇILAN DAVANIN ADLİ YARGI YERİNDE ÇÖZÜMLENMESI
  - İŞ KANUNU (4857) Madde 30

"İçtihat Metni"

Davacı : Beylikdüzü Belediye Başkanlığı

Vekili : Av. O.Y.

Davalı : Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü

O L A Y : Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Türkiye İş Kurumu İstanbul İl Müdürlüğü'nün 23.6.2008 gün ve 220077 sayılı işlemi ile, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 30. maddesine muhalefet edildiğinden bahisle 108. maddesine dayanılarak aynı Kanunun 101. maddesine göre para cezası verilmiştir.

Davacı vekili, para cezasına karşı adli yargı yerinde itirazda bulunmuştur.

BÜYÜKÇEKMECE 2. SULH CEZA MAHKEMESİ; 8.9.2008 gün ve E:2008/828, K:2008/552 sayı ile, davacı Belediye Başkanlığı vekilinin, davalı İdare tarafından usul ve yasalara aykırı şekilde müvekkili İdare aleyhine tahakkuk ettirilen idari para cezasının iptaline karar verilmesini talep ve dava ettiği, davaya konu Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Türkiye İş Kurumu İstanbul İl Müdürlüğü'nce düzenlenen 23.6.2008 tarih ve B.13.1.TİK.2.34.00.00-310.06/220077 sayılı idare para cezasının tetkikinden, davacı Belediye Başkanlığının işyerinde 1.6.2003-31.5.2008 tarihleri arasında 4857 sayılı İş Kanunu'nun 30. maddesinde izah edilen özürlü, eski hükümlü ve terör mağduru çalıştırma zorunluluğuna muhalefet edildiğinden dolayı aynı Kanunun 5308 sayılı Yasa ile değişik 108. maddesine dayanılarak 101. maddesi gereğince 186.961,08YTL idari para cezası tahakkuk ettirildiğinin anlaşıldığı, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 108/2 maddesinde, söz konusu cezaya 7 gün içinde idare mahkemesine itiraz edilebileceği düzenlendiğinden ve Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesi, Anayasa Mahkemesi'nin 1.3.2006 tarih ve 2005/108 Esas, 2006/35 Karar sayılı ilamıyla iptal edilmiş olduğundan, itirazın görev yönünden reddine karar vermenin icap ettiği gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş; bu karar kesinleşmiştir.

Davacı vekili, bu kez, söz konusu idari para cezasının kaldırılması istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

İSTANBUL 10. İDARE MAHKEMESİ; 9.10.2008 gün ve E:2008/1536, K:2008/1792 sayı ile, davacı Belediyenin, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 30. maddesine muhalefet ettiğinden bahisle aynı Kanunun 108. maddesi uyarınca hakkında tesis edilen 23.6.2008 tarih ve 220077 sayılı, 186.961,08YTL tutarındaki idari para cezasına ilişkin davalı İdare işleminin iptalini istediği, 2576 sayılı Yasa'nın 5. maddesinin 1. fıkrasında, İdare Mahkemelerinin, Vergi Mahkemelerinin görevine giren davalar ile Danıştay'da çözümlenecek olanlar dışındaki iptal davaları ile tam yargı davalarını, tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davaları ve kanunlarla verilen diğer işleri çözümleyeceğinin hükme bağlandığı, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 108/2. maddesinde, "Verilen idari para cezalarına dair kararlar ilgililere 11.2.1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre tebliğ edilir. Bu cezalara karşı tebliğ tarihinden itibaren en geç yedi gün içinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebilir" hükmü yer almakta iken; 7.2.2008 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 5728 sayılı Temel Ceza Kanunlarına Uyum Amacıyla Çeşitli Kanunlarda ve Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 578. maddesinin (öö) bendi ile 4857 sayılı Yasa'nın 108/2. maddesinin yürürlükten kaldırıldığı, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 27/1. maddesinde, "İdari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde sulh ceza mahkemesine başvurulabilir" kuralının yer aldığı, dava dilekçesi ve eklerinin incelenmesinden, davacı Belediyeye, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 30. maddesi gereğince çalıştırmak zorunda olduğu eski hükümlü kontenjanı açığı bulunduğundan bahisle aynı Yasanın 108. maddesi uyarınca 186.961,08YTL idari para cezası verilmesine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Türkiye İş Kurumu İstanbul İl Müdürlüğü'nün 23.6.2008 tarih ve 220077 sayılı işleminin iptali istemiyle bakılan dava açılmış ise de; yukarıda ilgili hükümleri aktarılan 5728 sayılı Yasa ile 4857 sayılı İş Kanunu'nun 108/2. maddesi yürürlükten kaldırılmış olduğundan, adı geçen Yasa uyarınca verilen idari para cezalarına karşı idari yargıya başvurma olanağının kalmadığı, bu durumda; 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 27/1. maddesi uyarınca bakılan davanın görüm ve çözümünün sulh ceza mahkemelerinin görev alanına girdiği gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş; bu karar, temyiz edilmeyerek kesinleşmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: Mustafa KICALIOĞLU, Mahmut BİLGEN, Habibe ÜNAL, Turan KARAKAYA, Serdar AKSOY ve Muhittin KARATOPRAK'ın katılımlarıyla yapılan 7.12.2009 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME : Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre;

Uyuşmazlık Mahkemesi Genel Kurulunun 11.7.1988 günlü, E:1988/1, K:1988/1 sayılı İlke Kararında, "2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun bütünüyle incelenip değerlendirilmesinden, bu Kanunun uygulanması yönünden 2 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan, 'ceza uyuşmazlıkları' ibaresinden, savcının ya da şahsi davacının talebi ile başlayan yargılaması sonunda sanığın mahkumiyetine ya da beraatine hükmedilebilecek davalarda, askeri ve adli ceza mahkemeleri arasında çıkan görev ve hüküm uyuşmazlıklarının anlaşılması, bunun dışında kalan tüm görev uyuşmazlıklarının 'hukuk uyuşmazlığı' sayılması gerektiği sonucuna varılmaktadır. Uygulanması idari organlara bırakılan cezalar, adli nitelikte olmadığından, bunlar hakkında yapılan itirazlar ya da açılan davalar 'ceza davası' olarak nitelendirilemezler. İdari niteliklerinden dolayı bu davalara ilişkin görev ve hüküm uyuşmazlıklarının Uyuşmazlık Mahkemesinin Hukuk Bölümünde incelenip çözümlenmesi gerektiği..." açıkça belirtilmiştir. Bu durum göz önüne alındığında, olay bölümünde yazılı başvuru konusu görev uyuşmazlığının Hukuk Bölümünde incelenmesi gerektiği kuşkusuzdur.

Adli ve idari yargı yerleri arasında anılan Yasanın 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, idari yargı dosyasının davacı vekilinin istemi üzerine son görevsizlik kararını veren Mahkemece Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ : Raportör-Hakim Nurdane TOPUZ'un, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Dr. İlknur ALTUNTAŞ ile Danıştay Savcısı Gülen AYDINOĞLU'nun davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ :

Dava, 4857 sayılı Kanun'a göre verilen idari para cezasının kaldırılması istemiyle açılmıştır.

4857 sayılı İş Kanunu'nun 108. maddesinin 2. fıkrasında, bu cezalara karşı tebliğ tarihinden itibaren en geç yedi gün içinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebileceği öngörülmüşken, 8.2.2008 gün ve 26781 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 23.1.2008 gün ve 5728 sayılı Kanun'un 578. maddesinin öö bendi ile, 22.5.2003 tarihli ve 4857 sayılı Kanun'un 108 inci maddesinin ikinci fıkrası yürürlükten kaldırılmış; son olarak anılan madde 15.5.2008 tarihli 5763 sayılı Kanun'un 10. maddesiyle, "Bu Kanunda öngörülen idari para cezaları, 101 ve 106 ncı maddelerdeki idari para cezaları hariç, gerekçesi belirtilmek suretiyle Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Bölge Müdürünce verilir. 101 ve 106 ncı maddeler kapsamındaki idari para cezaları ise doğrudan Türkiye İş Kurumu İl Müdürü tarafından verilir ve genel esaslara göre tahsil edilir. 106 ncı maddeye göre verilecek idari para cezası için, 4904 sayılı Kanunun 20 nci maddesinin (h) bendindeki tutar esas alınır" şeklinde değiştirilmiş; madde hükmü 26.5.2008 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

4857 sayılı İş Kanunu'nda idari para cezasına karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenleme yer almamaktadır.

Öte yandan; 30.3.2005 gün ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 6.12.2006 gün ve 5560 sayılı Yasa'nın 31. maddesiyle değiştirilen 3. maddesinde, " (1) Bu Kanunun;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır"; Kanunun "Başvuru yolu" başlıklı 27. maddesinin 1. fıkrasında ise "idari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir" düzenlemeleri yer almıştır.

Bu düzenlemelere göre; Kabahatler Kanunu'nun, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni yasadaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkeme, artık görevsizlik kararı veremeyip (yeni kanuna göre görevli hale geldiği için) davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

İncelenen uyuşmazlıkta, öngörülen idari para cezasının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 4857 sayılı İş Kanunu'nda da idari para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacak olması nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Yasa hükümleri dikkate alınacağından, idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanunun 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, Sulh Ceza Mahkemesince verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

SONUÇ : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Büyükçekmece 2. Sulh Ceza Mahkemesi'nin 8.9.2008 gün ve E:2008/828, K:2008/552 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 7.12.2009 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.